

SCRANTON'O ŠV. MYKOLO PARAPIJOS NAUJOS BAŽNYČIOS IŠKILMINGAS ŠVENTINIMAS IVYKS BALANDŽIO-APRIL 12, 1942

Parapijos Istorija

Siaurės Amerikos Jungtinių Valstybių gyventojai susideda iš įvairių tautinių grupių. Tame tautų mišinyje žymią vietą užima ir lietuviai. Jie Amerikoje didesniais grupėmis pradėjo atsirasti apie 1869 m. Pirmiausia apsigyveno kietosios anglies kasyklų srityse. Lietuviai išivai-emi-grantai didelėje daugumoje buvo geresnių ekonominių gyvenimo sąlygų ieškotojai, slaptai pabėgę iš savo šalies Lietuvos, kuri anais laikais buvo rusų imperijos dalimi. Neginčijama tiesa, kad bėgimas iš Lietuvos turėjo tris pagrindines priežastis: 1) tautiškai-religinę, 2) politinę ir 3) ekonominę. Tuo laiku Lietuvoje, kaip tik tųjų žmoniškų teisių nebuvo. Mūsų pirmtakūnai čia važiuo be jokios organizacijos ir niekieno neglobjami, jie iš Lietuvos bėgo-važiuo Amerikon vedami tik viliojančių gandų, paremtų laisve ir gerove. Esant tokioms apyostovoms, daugelis patyrė nepaprastų gyvenimo sunkumų pasirinktoje Tėvynėje. Tačiau mūsų pirmtakūnai rankų nenuleido, nebuvo beviltiški pas juos nusiminimo. Priešingai, sunkiai dirbdami užsigrūdino, pasirijo ir energingai organizavosi, iš pradžių į vietines draugijas, vėliau į centralines organizacijas, per kurias stengėsi palaikyti savo kalbą, būdą ir papročius. Sukurtos vietinės draugijos liko kūrėjomis organizavime grynai lietuviškų parapijų ir mokyklų.

Pradėjus lietuviams apsigyventi Scrantone, jie susitelkė dviejose dalyse: Providence—North Scranton ir Hyde Park—West Scranton. North Scrantone'je įkūrė Šv. Juozapo parapiją, prie kurios priklausė ir Hyde Parke gyvenusieji lietuviai. Kadangi tuo laiku susisiekimas buvo nelabai patogus, tai ir pradėta kalbėti apie organizavimą naujos parapijos.

PARAPIJOS ĮKŪREJAI

Hyde Parke įkūrimas lietuvių parapijos yra garbingas nuopelnas Šv. Stepono pašalpinės draugijos, kuri ir šiuo laiku laimingai egzistuoja. Šv. Stepono draugija įkurta 1913 m. gruodžio 1-mą dieną. Sekančiais metais, t. y. 1914 m. vasario 23 dieną, draugijos susirinkime išrinktas komitetas laiduojant jiems teisę rinkti parašus vietos lietuvių, kurie pritartų įkūrimui naujos parapijos. Tam garbingam ir prakilnam tikslui buvo išrinkta šeši nariai: Petras Zaremba, Pranas Sparkauskas, Vladas Urbonas, Antanas Barkauskas, Kazys Piktūžis, Petras Pavilonis. Ten pat buvo paskirta delegacija lankymuisi pas J. E. Vyskupą Hoban'ą, kad gautų jo užgyrimą ir kad skirtų lietuvių kunigų naujai organizuojamai parapijai. Delegacijoj buvo šeši nariai: Juozas Pepperis, Kazimieras Slagis, Kazimieras Medalis. J. E. Vyskupas Hoban'as delegaciją maloniai priėmė ir pažadėjo greičiausia, kaip bus galima, prašančių reikalavimą patenkinti prisiunčiant kunigą besikuriančiai lietuvių parapijai Hyde Parke.

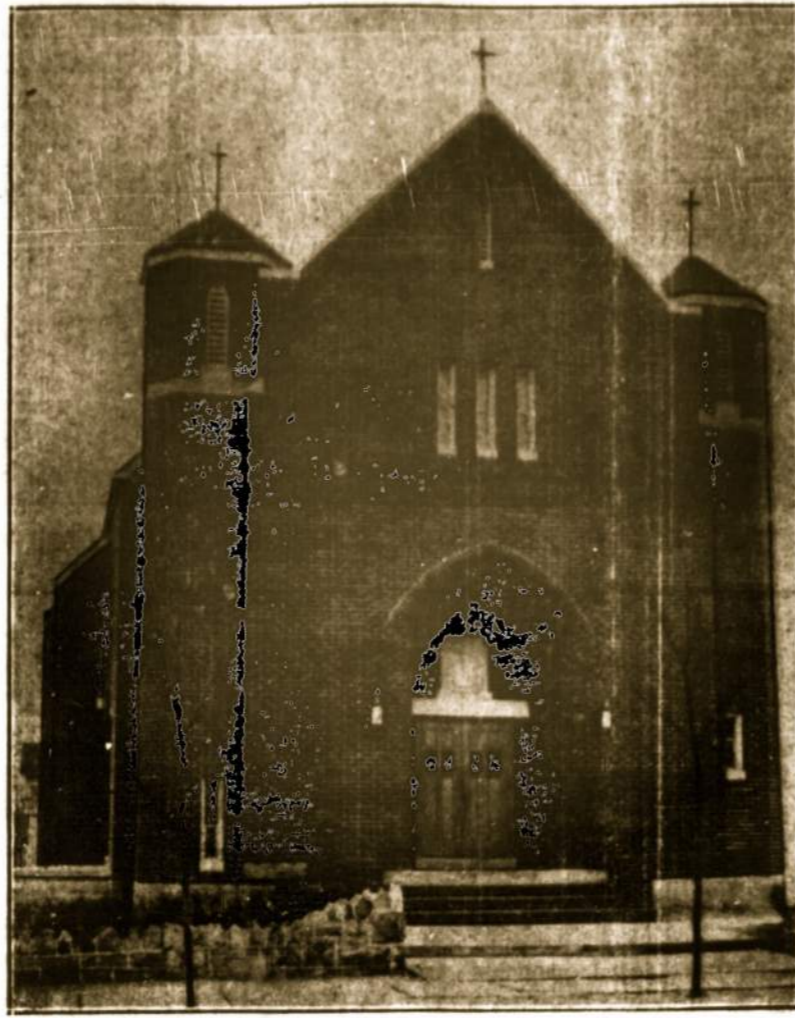
Ilgai laukti nereikėjo, nes 1914 m. rugsėjo 3 d. gavome iš vyskupijos raštinės žinią, kad J. E. Vyskupas Hoban'as prašymą patenkino ir paskyrė besikuriančiai parapijai tuo metu einantį pareigas Forest City, Pa., Šv. Antano parapijos kleboną kun. Antaną Lopatą. Tai buvo mums tikrai labai džiaugsminga žinia.

BAŽNYČIOS VIETA

Organizacinis komitetas buvo numatęs dvi vietas. Dabartinė prie Jackson ir kamas Garfield Ave.; ir Lafayette ir kamas Van Buren. Po ilgų svarstymų sutikta žemę pirkti dabartinėje vietoje, nes ši vieta Hyde Parke gyvenantiems lietuviams yra lengviausia pasiekiamą.

SCRANTONŲ DIECEZIJOS VYSKUPAS W. J. HAFEY, dalyvaus Šv. Mykolo parapijos naujos bažnyčios šventinimo iškilmėse

NAUJOJI ŠV. MYKOLO PARAPIJOS BAŽNYČIA

PARAPIJOS VARDAS

Kadangi Šv. Stepono dr-ja buvo parapijos įkūrimo sumanytoja, tai aišku, kad nariai pageidavo, kad būsianti parapija būtų užvadinta garbingos dr-jos vardu. Tuo svarbiu reikalu buvo atsiiklausta vyskupijos raštinės. Gauta atsakymas, kad tuo laiku Scrantone jau buvo vardu Šv. Stepono bažnyčia; tai buvo patarta, kad lietuviai pasirinktų savajai parapijai kitą užvadimą. Tad 1914 m. rugsėjo mėn. 29 d. išklausus tuo klausimu vyskupijos atsakymą, klebonas kun. A. Lopata pasiūlė: kadangi šios dienos susirinkimas yra Šv. Mykolo dienoje, tai kad tuoju vardu užvardintumėm mūsų steigiamą parapiją ir bažnyčią. Susirinkusieji kun. A. Lopatos pasiūlymą entuziastiškai priėmė ir nuo tos dienos mūsų parapija tapo užvadinta Šv. Mykolo vardu. Kol Šv. Mykolo bažnyčia nebuvo pastatyta, tai laikinai pamaldos lietuviams buvo laikomos Šv. Patriko bažnyčios salėje.

STATYBOS PRADŽIA

Organizuojant parapiją, pasizadėjusių rėmėjų buvo apie 150 šeimynų ir šiek tiek pavienių, lietuvių katalikų. Kad perdaug finansiniai neapsunkintus, tai buvo planuojama bažnyčią statyti laikinai iš medžio. Jeigu parapija padidės, tai dabartinę bažnyčią pakeisti mokykla, o pastatyti naują bažnyčią. Už dabartinę vietą užmokėta \$7.000,00, ir nutarta, kad esančiam name įtaisyti kleboniją, o ant esamos šalimais žemės pastatyti bažnyčią, kuri be įrengimo kainavo apie \$3.000,00.

MŪSŲ PARAPIJOS KLEBONAI

Ilgiausia pas mus klebonavo tai gerb. kun. Antanas Lopata. Jam prišėjo daugiausia Šv. Mykolo parapijos reikalais rūpintis. Jo vadovybėje pastatyta bažnyčia ir pateikti planai, kurie jau išpildyti jaunesnės kartos lietuvių. Kun. A. Lopata pas mus išbuvo iki 1931 m. liepos 28 d. Tuo laiku vyskupis tapo paskirtas kapelionu Nukryžiuoto Jėzaus Sesceris Elmhurst, Pa. Kun. A. Lopatai susilpnėjęs sveikatoj, kun. V. Nanorta ėjo administratoriaus pareigas nuo 1920 m. liepos 31 d. iki 1921 m. gegužės 11 d. Išėjęs kun. A. Lopatai į Elmhurst'ą, mūsų parapijai Jo Ekscelencija Vyskupas O'Reilly laikinai paskyrė administratoriumi kun. J. Bull'ą. Jis išbuvo pusantų metų. Jam išvažiavus Lietuvon, mūsų parapija paliko, taip sakant, be nuolatos gyvenančio kunigo. Šventadieniais atvažiuodavo atlaikyti Šv. Mišias ir parapijos reikalais rūpinosi prelatas Juozas V. Miliauskas, tuolaikinis Šv. Juozapo parapijos klebonas iš Duryca, Pa. 1933 m. rugsėjo 10 d. J. E. Vyskupas O'Reilly paskyrė mūsų parapijai naujai įšventintą dabartinį kleboną kun. Joną F. Boll-Baltusevičių.

ATJAUNĖJOME

Užėmus vadovybę naujam klebonui, mūsų Hyde Parko'o lietuvių kolonija ir Šv. Mykolo parapija atjaunėjome, atgijome ir pradėjome iš naujo tvarkytis, veikti. Sustiprėjome netik medžiaginiai, bet kultūriniai, o tuo labiau dvasiniai. Gausus lankymasis bažnyčioje, prie Šv. Sakramentų, vaikų sekmadieninė mokykla, katekizacija yra įrodymu didelės pažangos. Prie dabartinio klebono vadovybės, dėka palankumui, sutartinam ir nuosirdžiam gerb. parapijiečių rėmimui, ypatingai sodaliečių, Šv. Vardo Jėzaus, Ražančiaus, Tretininkų, Choro, LRKSA ir kitų draugijų buvo atnaujinta senoji bažnyčia iš lauko ir vidaus. Sudėti nauji langai, sėdynės, grotelės, kryžiaus keliai, altoriai ir visa bažnyčia naujai išdažyta (išmalivota). Pertaisyta klebonija, aptverta parapijos visa savastis akmenų sienu ir apsidinta gyvų medžių tvora. Pertaisyta pobažnytinė salė vaikų katekizacijai—mokyklai ir padaryta viskas taip, kad šiandien kiekvienas netik parapijietis-lietuvis, bet ir pašalietis atkreipia dėmesį ir pasigėri gražia Šv. Mykolo lietuvių parapijos savastimi.

FINANSINĖ PADĖTIS

Kaip pirmiau minėta, besikurianti Šv. Mykolo parapija turėjo apie 150 šeimų ir šiek tiek pavienių. Nedaugiau turime ir dabar. Tiesa ir tas,

IŠKILMIŲ TVARKA

10:30 ryte naujos bažnyčios šventinimo iškilmės, dalyvaujant Jo Ekscelencijai Vyskupui W. J. Hafey ir iškilmingos Šv. Mišios. Pamokslą sakys kun. Jonas Balkūnas iš Maspeth, N. Y.

3 valandą po piet J. E. Vyskupas Hafey suteiks parapijos vaikučiams Sutvirtinimo Sakramentą.

7-tą val. vakare parapijos auditorijoje vyks bankietas.

kad mūsų parapijiečiai didelėje daugumoje paprasti darbininkai. Biznierių mažai, profesionalų kaip ir neturime. Ilgai siaučianti bedarbė toll gražu darbininkų nepraturtino. Priešingai, nuvargino. Mūsų parapijos vadovybė daro viską ir vartoja įvairias modernines priemones sukelti lėšas užlaikymui parapijos. Iki šioliai buvome sekmingi. Netik nėjome į skolas, bet, priešingai, kėlėme taip vadinamą *Statybos Fondą—Atsarginį Kapitalą*. Tas yra įrodymu, kad dabartinis klebonas, kaip parapijos vadovas-seimininkas ir jo rėmėjai, pasirijo Šv. Mykolo parapijos kūrėjų idėją palaikyti ir įgyvendinti praktiškam gyvenime pastatant naują bažnyčią.

Aiškumo dėliai, čia pateikiame Šv. Mykolo parapijos finansinę sutrauką pajamų ir išlaidų nuo to laiko, kaip dabartinis klebonas kun. Jonas F. Boll-Baltusevičius vadovauja Šv. Mykolo parapijai.

Balansas rugsėjo 11, 1933 m.	\$ 1.755.00
Pajamos:	
Nuo rugsėjo 11, 1933 iki sausio 1, 1942	\$81.596.11
Bendrai viso	\$83.351.11
Išlaidos:	
Nuo rugsėjo 11, 1933, iki sausio 1, 1942	\$81.917.75
Balansas banke	\$ 1.433.36

NAUJOS BAŽNYČIOS STATYBA

*Nebesulaikysi upės bėgimo,
Nors ir eitų pamažu;
Nebesulaikysi naujo kilimo,
Nors ir pasveikint būt bausi...*
Maironis

Pirmieji mūsų parapijos kūrėjai Šv. Mykolo bažnyčią pastatė iš medžio ir tuomet iškilmingai jie pareiškė, kad tai tik laikina. Reikia, jų pasiryžimas buvo pastatyti erdvesnę ir puošnesnę, o dabartinę paversti parapijos vienuolių vedama mokykla. Jie padarė pradžią. Daugelis iš jų nesulaukė

(Pabaiga 8-tam puslapy)

KLEBONAS KUN. JONAS F. BOLL-BALTUSEVICIUS, kuriam vadovaujant pastatyta nauja Šv. Mykolo parapijos bažnyčia

